

“Wij willen vrijheid”

Het belang van Piet Hein, Karel Doorman en Willem de Zwijger is evident. Tallozen haalden de geschiedenisboekjes niet. In deze laatste aflevering van een anti-canon slavenleider Tula.

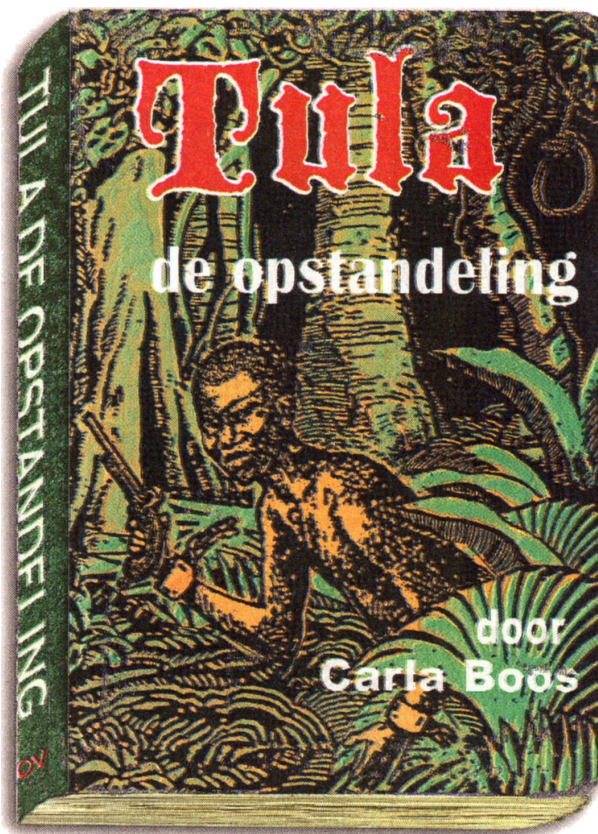
Door Carla Boos

Hing het in de lucht? Of kon Tula lezen en schrijven en wist hij dat er ook in Haiti en Venezuela opstanden plaats hadden gevonden? Wist hij dat het verre, revolutionaire Frankrijk de slavernij had afgeschaft? We zullen het nooit weten. Tula's geschiedenis werd van zo weinig belang geacht, dat er pas over hem geschreven is nadat hij in opstand kwam tegen de blanken.

Miljoenen mensen opgepakt, in scheepsruimen geladen, over oceanen getransporteerd en verkocht om, tot de dood erop volgde, slecht gevoed en slecht gehuisvest zware lichamelijke dwangarbeid te verrichten. De slavenhandel. Wij Nederlanders - Republikeinen nog - hadden er een misdadig aandeel in. En dat in de gouden tijd van Spinoza en Descartes die vrijheid en tolerantie hoog in hun vaandel hadden staan.

Het is 17 augustus 1795. Met veertig man meldt Tula zich in alle vroegte bij zijn meester Caspar Lodewijk van Uytrecht - eigenaar van plantage Knip op de Westpunt van Curacao - en laat weten dat ze het niet langer doen, werken in slavernij. Vervolgens trekt zijn troepje naar de suikerplantage Santa Cruz waar Bastian Karpata - Tula's medestrijder - hem met een tiental volgelingen opwacht. Met een traditie van honderdvijftig jaar slavernij in hun lijf gaan ze op pad: vastberaden, euforisch, bang...

Bijna tweehonderd jaar eerder, begin 17de eeuw, namen Spanje en Portugal bezit van grote delen van Zuid- en Midden-Amerika en vestigden er plantages, brachten het katholicisme en andere Europese tradities. Als antwoord op deze globalise-ring avant la lettre richtte de Republiek der Zeven Provinciën in 1621 de Eerste West-Indische Compagnie op en veroverde op de Portugezen een deel van Brazilië. De autochtone arbeiders stierven bij bosjes aan ziektes als pokken en pest die wij meebrachten en zo ontstond er - ook al avant la lettre - krapte op de arbeidsmarkt. De oplossing werd gevonden in Afrika. De Republiek der Nederlanden bevocht op Portugal toegang tot een reservoir van honderdduizenden machteloze Afrikaanse negers.

De Republiek der Nederlanden richtte Curacao in als doorvoerhaven van slaven. Vanaf 1652 levert de Republiek Afrikanen aan de Spaanse kolonistors. Nederland verkocht en verscheepte zo'n 450.000 slaven; 4,5 procent van de ongeveer tien miljoen slaven die in totaal verhandeld werden.

Caspar van Uytrecht stuurt zijn zoon naar de gouverneur van Curacao die om zeven uur 's avonds de koloniale raad bijeen roept en besluit de hele nacht te laten patrouilleren. Commandant Wierds van het marineschip Medea dat in de haven ligt afgemeerd, wordt gewaarschuwd om Fort Amsterdam zonodig te verdedigen.

Het verzet van Tula en de zijnen trekt als een wervelwind over het eiland. Van alle plantages sluiten mensen zich bij hen aan. Plantage-eigenaren verlaten hun huizen en vluchten naar de stad. De opstandelingen laten een spoor van vernielingen achter.

Een van Tula's medestanders, Pedro Wacau, maakt het eerste blanke slachtoffer, de Nederlandse plantage-eigenaar Sabel. Ze maken wapens en een kanon buit en bezetten de heuvel van waaruit ze de weg naar Bandabou - de westpunt van het eiland - controleren. Vanaf dat moment kunnen Tula en de zijnen rekenen op de meerderheid van de slaven.

De Koloniale Raad stuurt steeds meer soldaten op de opstandelingen af. Stuurt zelfs een bemiddelaar, de Franciscan Jacobus Schink. Maar Tula weigert de strijd te staken: „Ai vader“, zegt hij tegen Schink. „Zelfs een dier krijgt een betere behandeling. Wij willen niemand kwaad doen. Wij willen vrijheid.“

Clementie willen de blanken wel tonen maar de vrijheid geven, is of the question. Het leger krijgt bevel te schieten op elke gewapende slaaf. Tula en de zijnen geven niet op. Tot ze - een maand na het begin van de opstand - verraden worden door een medeslaaf. Een kleine twee weken later, op 3 oktober, worden Tula en zijn compaan Karpata publiekelijk doodgemarteld.

Met een ijzeren staaf worden al hun botten gebroken, te beginnen bij de voeten. Daarna worden hun gezichten verbrand en uiteindelijk worden ze onthoofd. Hun lichamen worden in zee gegooid bij het galgenveld in Rif - vlakbij het huidige Holiday Beach Hotel.

Tula en de zijnen waren te vroeg. In 1863, ruim zeventig jaar later, schafte de Nederlandse regering de slavernij af, op voorwaarde dat de slaven nog tien jaar in dienst bleven van hun voormalige eigenaar. Driehonderd gulden compensatie werd er verstrekt. Niet voor de lijfeigene, maar voor zijn eigenaar. Nog weer ruim honderd jaar later, in 1985, riep Curacao 17 augustus - de dag van Tula's opstand - uit tot dag van de vrijheidsstrijd.